

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

Εκδηλώσεις Εορτασμού

για την

73^η Επέτειο

από τη Μάχη της Κρήτης

19-23 Μαΐου 2014

ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ μετά τους Βαλκανικούς αγώνες ξεχωρίζουν δύο μεγάλα σύμβολα: Το ΟΧΙ των Ελλήνων στον Μουσολίνι που οδήγησε στην πρώτη συμμαχική νίκη επί των δυνάμεων του φασισμού στα βουνά της Αλβανίας και η Μάχη της Κρήτης που αναπτέρωσε το ηθικό των σκλαβωμένων λαών της Ευρώπης, ντρόπιασε τις αήττητες έως τότε δυνάμεις της Βέρμαχτ και καθυστέρησε την εισβολή των Χιτλερικών στη Σοβιετική Ένωση με αποτέλεσμα να τους βρει ο χειμώνας και να τους σταματήσει μπροστά στη Μόσχα.

Ο Μάιος του 1941 αποτελεί ημερομηνία σταθμό στην κρητική και παγκόσμια ιστορία, έναν ύμνο στην ελευθερία και στο υψηλό φρόνημα ανεξαρτησίας και αυτοθυσίας του κρητικού λαού, που επέδειξε μνημειώδη αντίσταση ενάντια στα χιτλερικά στρατεύματα.

Κρητικοί κάθε ηλικίας σε όρη και ακτές ένωσαν τις δυνάμεις τους με τους Βρετανούς, Αυστραλούς και Νοεοζηλανδούς συμμάχους και όρθωσαν το ανάστημά τους, σε μια μάχη υπό στρατιωτικούς όρους «άνιση», αλλά καθοριστική, όπως αποδείχτηκε στη συνέχεια για τη διάλυση του ναζιστικού μορφώματος, που ήθελε να υποτάξει τους λαούς της Ευρώπης.

Η Κρητική αδούλωτη ψυχή και λεβεντιά, δε λύγισε τη χιτλερική μηχανή, που μέχρι τότε ισοπέδωνε τους ισχυρότερους ευρωπαϊκούς στρατούς, ωστόσο δυσκόλεψε πέραν του αναμενόμενου τον εχθρό και σίγουρα τον έκανε να αναθεωρήσει τα επιτελικά του σχέδια ματαιώνοντας με αυτό τον τρόπο επελάσεις του σε άλλες περιοχές της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής.

Οι πρόγονοί μας θρήνησαν χιλιάδες απώλειες στο έπος της Μάχης της Κρήτης, νικήθηκαν, αλλά δεν υποτάχτηκαν. Αυτό το «οξύμωρο σχήμα» καθιστά τη Μάχη της Κρήτης ένα τόσο ξεχωριστό γεγονός για την κρητική και ελληνική ιστορία και ταυτόχρονα σημείο αναφοράς για όλους τους λαούς, που συμμερίζονται τις αρχές της ελευθερίας και δημοκρατίας και του σεβασμού στην ιερότητα της ανθρώπινης ζωής.

Και θα είμαστε πάντα περήφανοι για αυτό.

ΜΗΝΥΜΑ

ΤΗΣ

ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

ΚΑΣ ΜΑΡΙΑΣ ΛΙΟΝΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ 73^η ΕΠΕΤΕΙΟ

ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Παρακαλούμε να τιμήσετε με την παρουσία σας τις εκδηλώσεις εορτασμού για την 73^η Επέτειο της Μάχης της Κρήτης, σύμφωνα με το πρόγραμμα.

Ρέθυμνο, Μάιος 2014

ΜΑΡΙΑ ΛΙΟΝΗ
ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ 19 ΜΑΪΟΥ 2014

08:00 Έπαρση σημαίας στο Ηρώο του Αγνώστου Στρατιώτη από το Άγημα 547 Α/Μ ΤΠ.

20:00 Σπίτι του Πολιτισμού

Εγκαίνια έκθεσης με θέμα «Γυναίκα και Πόλεμος στην Κρήτη της Κατοχής».

Ανέκδοτο φωτογραφικό υλικό από το αρχείο του Δημήτρη Σκαρτσιλάκη.

Διοργάνωση: Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνης, Δήμος Ρεθύμνης και Δημήτρης Σκαρτσιλάκης.

Η έκθεση θα λειτουργεί καθημερινά από Δευτέρα 19 Μαΐου έως Παρασκευή 23 Μαΐου 2014 και ώρες 11:00-13:00 & 18:30-21:30

ΤΡΙΤΗ 20 ΜΑΪΟΥ 2014

11:00 Στέψη του Ηρώου του Αγνώστου Στρατιώτη από μαθητές της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων, με τη συμμετοχή της Φιλαρμονικής του Δήμου Ρεθύμνης και τη φροντίδα των Διευθυντών των Σχολείων. Συντονίζει η υπεύθυνη για αθλητικά θέματα της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνης, κα Μαρία Παλάση.

12:00 Εορταστικές εκδηλώσεις – ομιλίες στα σχολεία της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τη σημασία της Μάχης της Κρήτης.

Δ.Δ. ΑΡΜΕΝΩΝ

Ηρώο Συντ/ρχου Στυλιανού Ι. Μανιουδάκη

18:30 Προσέλευση των Επισήμων, των Αρχών και των Βετεράνων πολεμιστών στο χώρο του Ηρώου. Απόδοση τιμών από το Άγημα του 547 Α/Μ ΤΠ

και της Φιλαρμονικής του Δήμου Ρεθύμνης.
Επιμνημόσυνη δέηση • Τελετή • Κατάθεση Στεφάνων • Τήρηση 1' σιγής.
Πέρας τελετής.

ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ηρώο Μνήμης & Ειρήνης Ελλήνων & Συμμάχων θέση Πρέβελη

- 19:30** Προσέλευση των Επισήμων, των Αρχών και των Βετεράνων πολεμιστών στο χώρο του Ηρώου. Υποδοχή των προσκεκλημένων από τον Ηγούμενο της Ι. Μ. Πρέβελη, πατέρα Ιάκωβο. Απόδοση τιμών από το Άγημα του 547 Α/Μ ΤΠ και της Φιλαρμονικής του Δήμου Ρεθύμνης. Έναρξη τελετής • Επιμνημόσυνη δέηση • Χαιρετισμός από τον Μητροπολίτη Λάμπης, Συβρίτου & Σφακιών κ.κ. Ειρηναίο • Ομιλία από τον Αντιδήμαρχο Αγ. Βασιλείου κ. Δημοσθένη Σαρτζετάκη • Εγερτήριο Σάλπισμα • Κατάθεση Στεφάνων • Τήρηση 1' σιγής • Ανάκρουση Εθνικών Ύμνων • Πέρας Τελετής.
Αναχώρηση Επισήμων και Βετεράνων για την Ι. Μ. Πρέβελη
Ξενάγηση των Αρχών και των Επισήμων στους χώρους του Μουσείου της Ι. Μ. Πρέβελη.
Κέρασμα από την Ι. Μ. Πρέβελη.

ΤΕΤΑΡΤΗ 21 ΜΑΪΟΥ 2014

ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

Μνημείο Ελλήνων & Συμμάχων θέση Μουσίρια

- 11:30** Προσέλευση των Επισήμων, των Αρχών και των Βετεράνων πολεμιστών στο χώρο του Ηρώου. Απόδοση τιμών από Στρατιωτικό Άγημα του 547 Α/Μ ΤΠ και τη Φιλαρμονική του Δήμου Ρεθύμνης. Επιμνημόσυνη Δέηση στο Μνημείο των 110 Μαρτύ-

ρων • Εγερτήριο Σάλπισμα • Ονομαστική Αναφορά Τιμής στους εκτελεσθέντες ήρωες • Κατάθεση στεφάνων • Τήρηση 1' σιγής • Ανάκρουση Εθνικών ύμνων • Χαιρετισμοί
Πέρας Τελετής • Αναχώρηση Επισήμων & Βετεράνων πολεμιστών.

Μνημείο Ελλήνων & Αυστραλών Πολεμιστών θέση Σταυρωμένες

- 12:30** Προσέλευση των Επισήμων, των Αρχών και των Βετεράνων πολεμιστών στο χώρο του Ηρώου. Απόδοση τιμών από Στρατιωτικό Άγημα του 547 Α/Μ ΤΠ. & της Φιλαρμονικής του Δήμου Ρεθύμνης Επιμνημόσυνη δέηση στο Μνημείο Πεσόντων Ελλήνων και Αυστραλών Πολεμιστών. Εγερτήριο Σάλπισμα • Κατάθεση Στεφάνων • Τήρηση 1' σιγής • Ανάκρουση Εθνικών Ύμνων • Χαιρετισμοί.
Πέρας τελετής • Αναχώρηση Επισήμων & Βετεράνων πολεμιστών.

ΠΕΜΠΤΗ 22 ΜΑΪΟΥ 2014

ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

Μνημείο Ελλήνων Πεσόντων θέση Λατζιμάς

- 10:00** Προσέλευση Επισήμων, Αρχών και Βετεράνων πολεμιστών στο χώρο του Ηρώου. Απόδοση τιμών από το το Άγημα του 547 Α/Μ ΤΠ και την Μπάντα της ΕΛ.ΑΣ. Έναρξη Τελετής. Επιμνημόσυνη δέηση στο Μνημείο Πεσόντων την οποία θα τελέσει ο Μητροπολίτης Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου κ.κ. Ευγένιος.
Προσκλητήριο των νεκρών • Εγερτήριο Σάλπισμα • Κατάθεση Στεφάνων.
ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ ΑΠΟ: την Αντιπεριφερειάρχη Ρεθύμνης, κα Μαρία Λιονή, τον Δήμαρχο Ρεθύμνης

κ. Γεώργιο Μαρινάκη και τον Πρόεδρο της Πανελληνίας Ένωσης Μυλοποταμιτών, κ. Σπύρο Τρούλη.

Τήρηση 1' σιγής • Ανάκρουση Εθνικού Ύμνου.
Πέρας τελετής.

Μνημείο Μνήμης της Μάχης της Κρήτης (πλατεία Δικαστηρίων)

12:00 Προσέλευση των Επισήμων, των Αρχών και των Βετεράνων πολεμιστών στο χώρο του Ηρώου. Απόδοση Τιμών από Στρατιωτικό Άγημα του 547 Α/Μ ΤΠ. και της Μπάντας της ΕΛ.ΑΣ.

Επιμνημόσυνη δέηση στο Μνημείο Ελλήνων και Αυστραλών Πολεμιστών • Εγερτήριο Σάλπισμα • Κατάθεση Στεφάνων • Τήρηση 1' σιγής • Ανάκρουση Εθνικών Ύμνων • Πέρας τελετής • Αναχώρηση Επισήμων και Βετεράνων πολεμιστών.

12:30 Τελετή Απονομής του Βραβείου της Ένωσης Παλαιών Πολεμιστών & Αποστράτων Αυστραλίας στον καλύτερο μαθητή/ τρια των Νομών Ρεθύμνου και Ηρακλείου από την Πρέσβη της Αυστραλίας στην Ελλάδα, κα Τζένη-Πολυξένη Μπλούμφιλντ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 23 ΜΑΪΟΥ 2014

ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

10:00 Επίσημη Δοξολογία στον Μητροπολιτικό Ναό των Εισοδίων της Θεοτόκου χοροστατούντος του Μητροπολίτη Ρεθύμνης & Αυλοποτάμου κ.κ. Ευγενίου.

Απόδοση Τιμών από Στρατιωτικό Άγημα του 547 Α/Μ ΤΠ και της Φιλαρμονικής του Δήμου Ρεθύμνης.

Τμήμα Δοκίμων Αστυφυλάκων Ρεθύμνου

10:45 Άφιξη Επισήμων, Αρχών και Βετεράνων πολεμιστών στο χώρο του Ηρώου του Τμήματος.

10:50 Απόδοση τιμών από Στρατιωτικό Άγημα του 547 Α/Μ ΤΠ και την Μπάντα της ΕΛ.ΑΣ.

11:00 Επιμνημόσυνη δέηση στο Μουσείο του Τμήματος στη Μνήμη των Ηρώων, που έπεσαν κατά τη Μάχη της Κρήτης.

Ομιλία • Προσκλητήριο νεκρών • Κατάθεση Στεφάνων • Τήρηση 1' σιγής • Ανάκρουση Εθνικών Ύμνων.
Πέρας τελετής.

19:00 Επίσημη Υποστολή της Σημαίας της Πόλης στο Ηρώο του Αγνώστου Στρατιώτη από Άγημα του 547 Α/Μ ΤΠ.

Στρατιωτικό Μουσείο Χρωμοναστηρίου

20:00 Επίσκεψη-ξενάγηση των Αρχών στην πτέρυγα «Μάχη της Κρήτης» του Στρατιωτικού Μουσείου Μουσική Εκδήλωση.

Τελετάρχη για τις παραπάνω εκδηλώσεις ορίζουμε τον κ. **Σταύρο Παλτασιόδη**, υπάλληλο της Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνης.

Χρονικό της Μάχης της Κρήτης

28 Οκτωβρίου 1940: Κήρυξη ελληνο-ιταλικού πολέμου.

Νοέμβριος 1940: Βρετανικά συμμαχικά στρατεύματα αναλαμβάνουν την άμυνα της Κρήτης. Η 5η Μεραρχία Κρητών μεταφέρεται στην Αθήνα.

15 Απριλίου 1941: Μετά από αλληπάλληλες συσκέψεις, το Γερμανικό επιτελείο αποφασίζει την κατάληψη της Κρήτης. Στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του Απριλίου σχεδιάζεται η μεταφορά Ελληνικών και Βρετανικών δυνάμεων από την ηπειρωτική Ελλάδα στην Κρήτη.

23 Απριλίου 1941: Η Ελληνική Κυβέρνηση μεταφέρεται στην Κρήτη.

25 Απριλίου 1941: Αποβίβαση σημαντικής δύναμης Νεοζηλανδών στην Κρήτη.

28 Απριλίου 1941: Υπό την Προεδρία του Έλληνα πρωθυπουργού Ε. Τσουδερού πραγματοποιείται στα Χανιά σύσκεψη της Ελληνικής Ηγεσίας και των Βρετανών αξιωματικών. Ζητείται ενίσχυση για τη στρατιωτική προετοιμασία και την αποτελεσματικότερη άμυνα του νησιού.

29 Απριλίου 1941: Ο διοικητής της Νεοζηλανδικής Μεραρχίας Στρατηγός Φράιμπεργκ φθάνει στην Κρήτη.

30 Απριλίου 1941: Ο Φράιμπεργκ αναλαμβάνει τη διοίκηση των συμμαχικών δυνάμεων του νησιού.

14 Μαΐου 1941: Στρατιωτικοί στόχοι της Κρήτης βομβαρδίζονται συστηματικά και επακολουθεί μεγάλη επίθεση.

8-19 Μαΐου 1941: Προσγειώνονται τα πολεμικά αεροπλάνα της Γερμανικής αεροπορίας στα αεροδρόμια της Αττικής και της Νότιας Ελλάδας και προετοιμάζονται για επίθεση.

20 Μαΐου 1941: Την 6:30 πρωινή αρχίζει η Γερμανική επίθεση. Βομβαρδίζονται και ρίχνονται αλεξιπτωτιστές στα Χανιά, στο Ρέθυμνο και το Ηράκλειο. Σημειώνονται κατά τόπους συγκρούσεις των Γερμανών αλεξιπτωτιστών με τα συμμαχικά στρατεύματα, τα οποία ενισχύονται από τον ντόπιο πληθυσμό.

21 Μαΐου 1941: Οι Γερμανοί ρίχνουν το βάρος της επίθεσής τους στην κατάληψη του αεροδρομίου του Μάλεμε. Το απόγευμα προσγειώνεται αεροπλάνο με σημαντικές στρατιωτικές δυνάμεις και υλικό για την επίθεση. Ο Βρετανικός ναυτικός στόλος της Μεσογείου χτυπά τη Γερμανική νηοπομπή, που κατευθύνεται προς την Κρήτη. Βυθίζονται 15 επιταγμένα σκάφη με άγνωστο αριθμό θυμάτων ή αγνοουμένων.

22 Μαΐου 1941: Το αεροδρόμιο του Μάλεμε καταλαμβάνεται οριστικά από τους Γερμανούς. Προσπάθεια ανακατάληψης από Ελληνικές και Συμμαχικές δυνάμεις δεν αποδίδει.

23 Μαΐου 1941: Η Ελληνική πολιτική ηγεσία εγκαταλείπει την Κρήτη με το αντιτορπιλικό «Νητικό». Με το μήνυμά του στο Στρατηγείο ο Τσόρτσιλ τονίζει: «Η μάχη της Κρήτης πρέπει να κερδηθεί».

24 Μαΐου 1941: Οι βομβαρδισμοί των πόλεων της Κρήτης συνεχίζονται. Στα Χανιά οι Γερμανοί παίρνουν την πρωτοβουλία των κινήσεων. Στο Ρέθυμνο και το Ηράκλειο οι αμυνόμενοι δηλώνουν ότι θα συνεχίσουν τη μάχη «μέχρις εσχάτων».

25 Μαΐου 1941: Οι Γερμανοί καταλαμβάνουν την Κάντανο. Η απρόσμενη αντίσταση του λαού της Καντάνου πυροδοτεί το μίσος των Γερμανών, που ξεσπά σε αντίποινα με ομαδικές εκτελέσεις, πυρπολήσεις και άλλες σημαντικές καταστροφές.

26 Μαΐου 1941: Καταλαμβάνεται ο Γαλατάς. Οι συμμαχικές δυνάμεις μάχονται απελπιστικά για να προστατέψουν τα Χανιά. Με δήλωσή του ο Στρατηγός Φράιμπεργκ επισημαίνει τη δύσκολη θέση στην οποία αυτές έχουν περιέλθει.

27 Μαΐου 1941: Ο Αρχιστράτηγος της Μέσης Ανατολής Ουέιβελ στέλνει μήνυμα να εκκενωθεί το νησί από τις συμμαχικές δυνάμεις. Για τη διάσωση και μεταφορά τους στέλνονται πλοία του Βρετανικού Στόλου. Τα Χανιά περιέρχονται στα χέρια των εισβολέων.

28 Μαΐου 1941: Αρχίζει η κάθοδος για αποχώρηση των συμμαχικών στρατευμάτων προς τα Σφακιά. Οι Βρετανοί χωρίς να ενημερώσουν τις Ελληνικές δυνάμεις εκκελώνουν τη νύχτα την πόλη του Ηρακλείου και επιβιβάζονται στα πλοία, που καταφτάνουν για το σκοπό αυτό στο λιμάνι. Ιταλικά στρατεύματα, που προέρχονται από τα Δωδεκάνησα, αποβιβάζονται στη Σητεία και καταλαμβάνουν τον Νομό του Λασιθίου.

29 Μαΐου 1941: Οι τελευταίες εστίες αντίστασης στο Ρέθυμνο καταλαμβάνονται από τους Γερμανούς.

30 Μαΐου 1941: Ο Στρατηγός Φράιμπεργκ αποχωρεί από την Κρήτη.

31 Μαΐου 1941: Το τελευταίο Βρετανικό πλοίο παραλαμβάνει μέρος των συμμαχικών στρατευμάτων. Οι δυνάμεις, που δεν κατορθώνουν να επιβιβάσουν, παραδίδονται, συλλαμβάνονται ή καταφεύγουν στα βουνά της Κρήτης. Η Γερμανική σβάστικα κυματίζει στο νησί, η κατοχή απλώνεται σε αυτό και ταυτοχρόνως κορυφώνεται η αντίσταση του Κρητικού λαού.

Χρονικό της Μάχης της Κρήτης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΕΘΥΜΝΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ

Πλατεία Ηρώων Πολυτεχνείου, 74100 Ρέθυμνο
Τηλ: 28313 40700-3 • Fax: 28310 28223
E-mail: mlioni@crete.gov.gr • www.crete.gov.gr